

VODIČ
ZA ŽRTVE I SVJEDOKE
KROZ KAZNENI
I PREKRŠAJNI
POSTUPAK

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa, uprave i
digitalne transformacije

OVAJ VODIČ NAMIJENJEN JE ŽRTVAMA I SVJEDOCIMA KAZNENIH DJELA I PREKRŠAJA

Svrha je ovog vodiča odgovoriti na pitanja povezana s podrškom žrtvama i svjedocima kaznenih djela i prekršaja, upoznati ih i poučiti o njihovim pravima i obvezama te o mogućnostima dobivanja podrške i pomoći u odjelima za podršku žrtvama i svjedocima pri županijskim sudovima u RH, u Službi za podršku žrtvama i svjedocima pri Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije RH i u organizacijama civilnog društva (kontaktni podaci navedeni su na kraju ovog vodiča).

SADRŽAJ

I. KAZNENI POSTUPAK	4
1. Tko je tko u kaznenom (i prekršajnom) postupku	4
2. Prava žrtve kaznenog djela	6
3. Oštećenik	9
4. Svjedoci u kaznenom i prekršajnom postupku	10
5. Pravo na ostvarivanje novčane naknade i imovinsko pravni zahtjev	13
D1. Kako izgleda sudnica i gdje se tko nalazi	15
D2. Tijek kaznenog postupka - shematski prikaz	16
D3. Sustav podrške žrtvama i svjedocima - shematski prikaz	18
6. Europski nalog za zaštitu	19
II. PREKRŠAJNI POSTUPAK	20
III. UPUTE O DOLASKU I BORAVKU NA SUDU	23
IV. NA KOJI NAČIN SE ŽRTVE I SVJEDOCI MOGU INFORMIRATI O SVOJIM PRAVIMA?	24
V. KONTAKTI – SLUŽBE I ORGANIZACIJE KOJE PRUŽAJU PODRŠKU ŽRTVAMA I SVJEDOCIMA	25
1. Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije	25
2. Odjeli za podršku žrtvama i svjedocima	25
3. Organizacije civilnog društva	28
4. Nacionalni pozivni centar za žrtve kaznenih djela i prekršaja	31
5. Ostali kontakti	31

I. KAZNENI POSTUPAK

1. TKO JE TKO U KAZNENOM (I PREKRŠAJNOM) POSTUPKU

- **Sud**

Tijelo koje vodi kazneni ili prekršajni postupak. Ovisno o nadležnosti postupak se može voditi na prekršajnom, općinskom, županijskom, Visokom prekršajnom i Visokom kaznenom sudu RH.

- **Suci profesionalci**

Pravosudni dužnosnici

- **Suci porotnici**

Građani

- **Stranke**

Tužitelj i okrivljenik

- **Tužitelj**

Tužitelj u kaznenom postupku može biti: **državni odvjetnik, privatni tužitelj** (tužitelj koji je podnio privatnu tužbu radi progona kaznenih djela za koja se progona po privatnoj tužbi) i **oštećenik kao tužitelj** (tužitelj koji je preuzeo progon od državnog odvjetnika koji nije pokrenuo ili je odustao od kaznenog progona).

Oštećenik kao tužitelj u prekršajnom postupku je osoba kojoj je prekršajem povrijeđeno ili ugroženo kakvo imovinsko ili osobno pravo i tada je ovlaštena sudu za taj prekršaj podnijeti optužni prijedlog.

- **Okrivljenik**

Osoba protiv koje se vodi kazneni postupak. Okrivljenik može biti i fizička i pravna osoba.

- **Branitelj**

Odvjetnik koji pomaže okrivljeniku u kaznenom postupku prilikom pripreme i sastavljanja obrane. Njegov je zadatak poduzimati radnje u korist okrivljenika te štiti njegova prava i interese.

- **Sudionici postupka**

Žrtva, oštećenik, svjedok i dr.

- **Žrtva kaznenog djela**

Fizička osoba koja je pretrpjela fizičke i duševne posljedice, imovinsku štetu ili bitnu povredu temeljnih prava i sloboda koji su izravna posljedica kaznenog djela. Žrtvom kaznenog djela smatraju se i bračni i izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner te potomak, a ako njih nema, predak, brat i sestra one osobe čija je smrt izravno prouzročena kaznenim djelom te osoba koju je ona na temelju zakona bila dužna uzdržavati.

- **Oštećenik**

Žrtva kaznenog djela i pravna osoba na čiju je štetu kazneno djelo počinjeno koje sudjeluju u svojstvu oštećenika u kaznenom postupku.

- **Svjedok**

Osoba koja može dati obavijesti o kaznenom djelu ili prekršaju i počinitelju i o drugim važnim okolnostima.

- **Dijete**

Osoba koja nije navršila osamnaest godina života.

- **Opunomoćenik žrtve/oštećenika**

Odvjetnik koji pomaže žrtvi i oštećeniku u zaštiti njihovih prava u kaznenom i prekršajnom postupku.

- **Savjetnik**

Odvjetnik postavljen za poduzimanje određene radnje osobi koja nema opunomoćenika.

- **Osoba od povjerenja**

Zakonski zastupnik i druga poslovno sposobna osoba koju žrtva može

izabrati da bude uz nju tijekom kaznenog postupka. Osoba od povjerenja ne može biti svjedok u kaznenom postupku.

2. PRAVA ŽRTVE KAZNENOG DJELA

Žrtva ima prava zajamčena Zakonom o kaznenom postupku prije, tijekom i nakon kaznenog postupka. Sud, državno odvjetništvo i policija dužni su već pri poduzimanju prve radnje u kojoj žrtva sudjeluje obavijestiti žrtvu o njezinim pravima na njoj razumljiv način.

Žrtva ima sljedeća prava:

1. pravo na lako dostupan, povjerljiv i besplatan pristup službama za potporu žrtvama kaznenih djela, odmah nakon počinjenja kaznenog djela i onoliko dugo koliko je potrebno
2. pravo na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama kaznenih djela
3. pravo na zaštitu od zastrašivanja i odmazde
4. pravo na zaštitu dostojanstva tijekom njezina ispitivanja kao svjedoka
5. pravo da bude saslušana bez neopravdane odgode nakon podnošenja kaznene prijave te da se daljnja saslušanja provode samo u mjeri u kojoj je to nužno za potrebe kaznenog postupka
6. pravo na pratnju osobe od povjerenja po njezinu izboru pri poduzimanju radnji u kojima sudjeluje od prijave žrtve do pravomoćnog okončanja kaznenog postupka
7. pravo da se medicinski zahvati prema njoj poduzimaju u najmanjoj mjeri i samo ako su krajnje nužni za potrebe kaznenog postupka
8. pravo sudjelovati u kaznenom postupku kao oštećenik, pravo podnijeti prijedlog za progon i privatnu tužbu sukladno odredbama Kaznenog zakona, pravo biti obaviještena o odbacivanju kaznene prijave i odustajanju državnog odvjetnika od kaznenog progona te pravo preuzeti kazneni progon umjesto državnog odvjetnika
9. pravo na obavijest od državnog odvjetnika o poduzetim radnjama

povodom njene prijave i podnošenja prijave višem državnom odvjetniku

10. pravo da bez nepotrebne odgode bude obaviještena o puštanju uhićenika na slobodu, ukidanju pritvora ili istražnog zatvora, bijegu okrivljenika i otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora te mjerama koje su poduzete radi njezine zaštite osim u slučaju odricanja žrtve od tog prava
11. pravo da bude obaviještena o svakoj odluci kojom se pravomoćno okončava kazneni postupak osim u slučaju odricanja žrtve od navedenog prava
12. pravo na tajnost podataka čijim bi se otkrivanjem mogla ugroziti njezina sigurnost ili sigurnost žrtvi bliskih osoba
13. pravo predložiti da bude ispitana putem audio-video uređaja
14. i druga prava propisana zakonom.
 - Žrtva kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora teža od pet godina, ako trpi teže posljedice kaznenog djela, ima pravo na stručnu pomoć savjetnika* na teret proračunskih sredstava pri podnošenju imovinskopravnog zahtjeva.
 - Žrtva kaznenog djela nasilja počinjenog s namjerom ima pravo na novčanu naknadu iz sredstava državnog proračuna u skladu s posebnim zakonom.

Žrtva kaznenog djela protiv spolne slobode i kaznenog djela trgovanja ljudima, pored prava koja imaju sve žrtve, ima i dodatna prava:

1. prije ispitivanja razgovarati sa savjetnikom na teret proračunskih sredstava
2. na opunomoćenika na teret proračunskih sredstava
3. da ju u policiji i državnom odvjetništvu ispituje osoba istog spola te da ju, ako je to moguće, u slučaju ponovnog ispitivanja ispituje ta ista osoba
4. uskratiti odgovor na pitanja koja nisu u vezi s kaznenim djelom, a odnose se na strogo osobni život žrtve

* savjetnik je odvjetnik postavljen za poduzimanje određene radnje osobi koja nema opunomoćenika

5. pravo biti ispitana putem audio-video uređaja, osim ako žrtva zahtijeva da bude nazočna u sudnici tijekom davanja iskaza
6. na tajnost osobnih podataka
7. zahtijevati isključenje javnosti s rasprave.

Dijete žrtva kaznenog djela, uz prava koja pripadaju svim žrtvama, ima i dodatna prava:

- na opunomoćenika na teret proračunskih sredstava
- na tajnost osobnih podataka
- na isključenje javnosti.

Sud, državno odvjetništvo, istražitelj i policija dužni su prema djetetu žrtvi kaznenog djela postupati posebno obzirno, imajući na umu dob, osobnost i druge okolnosti kako bi se izbjegle štetne posljedice za odgoj i razvoj djeteta. Pri postupanju prema djetetu žrtvi nadležna tijela ponajprije će se rukovoditi najboljim interesom djeteta.

Dijete može biti i oštećenik. U tom slučaju trebaju se u određenim slučajevima poduzeti i neke posebne mjere. Primjerice, ako su djetetovi interesi u suprotnosti s interesima njegovih roditelja, tijelo koje vodi postupak obratit će se područnom uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad kako bi se djetetu imenovao posebni skrbnik. Dijete oštećenik koje ima 16 godina može samo davati izjave i poduzimati radnje u postupku.

Uz prava koja pripadaju svim žrtvama pojedine žrtve mogu ostvariti posebne mjere zaštite na temelju provedene pojedinačne procjene.

Žrtva kojoj su utvrđene posebne mjere zaštite na temelju pojedinačne procjene ostvaruje i sljedeća prava:

1. prije ispitivanja razgovarati sa savjetnikom na teret proračunskih sredstava
2. da ju u policiji i državnom odvjetništvu ispituje osoba istog spola te da ju, ako je to moguće, u slučaju ponovnog ispitivanja ispituje ta ista osoba
3. uskratiti odgovor na pitanja koja nisu u vezi s kaznenim djelom, a odnose se na strogo osobni život žrtve

4. pravo biti ispitana putem audio-video uređaja, osim ako žrtva zahtijeva da bude nazočna u sudnici tijekom davanja iskaza
5. na tajnost osobnih podataka
6. zahtijevati isključenje javnosti s rasprave.

Mjere opreza koje se određuju okrivljeniku radi zaštite žrtve:

- zabrana napuštanja boravišta
- zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja
- obveza redovitog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu
- zabrana približavanja određenoj osobi
- zabrana uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom
- zabrana uhođenja ili uznemiravanja žrtve ili druge osobe
- udaljenje iz doma
- zabrana pristupa internetu.

Žrtva će bez nepotrebne odgode biti obaviještena o puštanju uhićenika na slobodu i okrivljenika iz istražnog zatvora (od strane policije) ili s izdržavanja kazne zatvora (od strane Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije).

O svim navedenim pravima žrtva mora biti upoznata u policiji, državnom odvjetništvu i na sudu.

3. OŠTEĆENIK

Oštećenik u postupku ima i sljedeća prava:

- služiti se vlastitim jezikom (ako osoba ne govori ili ne razumije hrvatski jezik; ima se pravo služiti znakovnim jezikom gluhih i gluhoslijepih, ima pravo i na pomoć tumača, odnosno prevoditelja ili tumača znakovnog jezika ako je riječ o gluhom ili gluhoslijepom oštećeniku)
- podnijeti prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva te privremenih mjera osiguranja

- na opunomoćenika (na vlastiti trošak)
- upozoravati na činjenice i predlagati dokaze
- prisustvovati dokaznom ročištu
- prisustvovati raspravi i sudjelovati u dokaznom postupku te iznijeti završni govor
- izvršiti uvid u spis predmeta (nakon što je ispitan)
- zatražiti obavijest od državnog odvjetnika o poduzetim radnjama povodom njegove prijave i podnijeti pritužbu višemu državnom odvjetniku
- podnijeti žalbu u slučajevima predviđenima Zakonom o kaznenom postupku
- zatražiti povrat u prijašnje stanje
- biti obaviješten o tijeku i ishodu postupka
- podnijeti prijedlog za progon ili privatnu tužbu
- preuzeti kazneni progon umjesto državnog odvjetnika.

4. SVJEDOCI U KAZNENOM I PREKRŠAJNOM POSTUPKU

Svjedoci su sve osobe za koje je vjerojatno da će moći dati obavijesti o kaznenom djelu ili prekršaju i počinitelju i o drugim važnim okolnostima. To mogu biti i žrtva i oštećenik. Svaka osoba koja se poziva kao svjedok dužna je odazvati se pozivu i svjedočiti te govoriti istinu jer je davanje lažnog iskaza kazneno djelo.

Svjedoci/žrtve/oštećenici mogu se ispitati u policiji, državnom odvjetništvu i na sudu.

Svjedok ne mora odgovarati na pojedina pitanja ako je vjerojatno da bi time izložio sebe ili bliskog srodnika kaznenom progonu, teškoj sramoti ili znatnoj materijalnoj šteti.

Pojedine osobe ne mogu se ispitati kao svjedoci ili su oslobođene obveze

svjedočenja, o čemu će ih poučiti pravosudna tijela.

Ako je svjedok iz objektivnih razloga spriječen svjedočiti u vrijeme kada je pozvan na državno odvjetništvo tijekom istrage ili na sud, dužan je svoj izostanak opravdati državnim odvjetniku ili sucu pred kojim se vodi postupak. U protivnom, sudac može naložiti policijskim službenicima prisilno dovodenje svjedoka, izreći novčanu kaznu ili kaznu zatvora.

Svjedoci mogu:

- služiti se vlastitim jezikom i imati tumača (ako je svjedok gluh ili nijem)
- u zakonom predviđenim slučajevima ostvariti pravo na zaštitu fizičke sigurnosti, privatnost (svjedočenje pod pseudonimom, putem videoveze uz izmjenu glasa i lika)
- izvijestiti sud o nemogućnosti dolaska u primjerenom roku
- ostvariti naknadu troškova nastalih zbog dolaska na sud.

Koliko se puta ispituju svjedoci?

Svjedok se ispituje najmanje jednom, ali moguće ga je ispitati i više puta. Svjedok može biti ispitan:

1. od strane policije
2. tijekom istrage u državnom odvjetništvu ili iznimno na dokaznom ročištu na sudu
3. tijekom rasprave na sudu.

Rasprava

Rasprava može biti javna ili iznimno isključena za javnost (samo u slučajevima predviđenim zakonom). Sudac upravlja raspravom i održava red u sudnici. Kada je rasprava javna, predstavnici medija mogu prisustvovati raspravi. U sudnici se ne smiju obavljati fotografska, filmska, televizijska i druga snimanja tehničkim uređajima. Iznimno, kada je to značajno zbog javnog interesa predsjednik višeg suda može odobriti filmsko ili televizijsko, a predsjednik suda fotografsko snimanje.

Tijek rasprave

Nakon što je podignuta optužnica, sud će zakazati raspravu na koju će pozvati stranke - tužitelja i okrivljenika te žrtve, oštećenike i svjedoke.

Sudac će utvrditi nazočnost osoba i njihove osobne podatke. Ako netko od stranaka/sudionika ne pristupi raspravi, rasprava se može odgoditi.

Nakon što se pročita optužnica, pozivaju se i pojedinačno ispituju svjedoci (žrtve i oštećenici).

Prije davanja iskaza svjedoci ne smiju prisustvovati izvođenju dokaza na raspravi.

Svjedok će biti pozvan da iznese sve što mu je o predmetu poznato, a mogu mu biti postavljena pitanja radi razjašnjenja i dopune.

Tijekom ispitivanja svjedoka pitanja mu može postavljati sudac, državni odvjetnik, okrivljenik i branitelj.

Sudac može zabraniti postavljanje pojedinih pitanja.

Svjedok ne mora odgovoriti na provokativna, uvredljiva ili omalovažavajuća pitanja.

Nakon ispitivanja svjedok može potraživati putne troškove usmenim putem u sudnici, nakon čega napušta sudnicu po odobrenju suca.

Može li svjedok biti ispitan na sudu bez prisutnosti optuženika u sudnici?

Sud može odlučiti da se okrivljenik privremeno udalji iz sudnice ako svjedok odbija dati iskaz u njegovoj prisutnosti ili ako okolnosti pokazuju da u njegovoj prisutnosti neće govoriti istinu.

Nakon povratka okrivljenika u sudnicu, pročitat će mu se iskaz svjedoka, a okrivljenik mu tada može postaviti pitanja.

Ispitivanje svjedoka u iznimnim situacijama

U svim stadijima kaznenog postupka (policija, državno odvjetništvo, sud), svjedoka se može ispitati na mjestu gdje se nalazi (stan, bolnica, starački dom i dr.) ako mu je dolazak znatno otežan zbog starosti, zdravstvenog stanja ili invaliditeta.

Ispitivanje djeteta u kaznenom i prekršajnom postupku

Dijete će se ispitati na sudu putem audio-video uređaja i uz pomoć stručne osobe uz mogućnost prisutnosti roditelja ili skrbnika. Snimkom i zapisnikom o ispitivanju djeteta koristit će se u postupku kao dokaz. Dijete se može samo iznimno ponovno ispitati i to na isti način.

Ispitivanje svjedoka žrtve kaznenog djela protiv spolne slobode, kaznenog djela trgovanja ljudima, kaznenog djela nasilja nad ženama, nasilja u obitelji i nasilja prema bliskim osobama i žrtve u odnosu na koju su utvrđene posebne potrebe zaštite.

Ispitivanje će se provesti putem audio-video uređaja bez prisutnosti suca i stranaka u prostoriji gdje se žrtva nalazi. Ispitivanje će se snimiti uređajem za audio-video snimanje, a takav svjedok može se samo iznimno ponovno ispitati ako to sud ocijeni potrebnim. Neće se tako provesti ako žrtva zahtijeva da bude prisutna u sudnici pri davanju iskaza.

Sankcije za ometanje rada suda

Svjedok može biti kažnjen za ometanje rada suda novčanom kaznom do 6.630,00 EUR.

Kome se dostavlja presuda?

Presuda se dostavlja okrivljeniku i njegovu branitelju, ovlaštenom tužitelju, oštećeniku ako ima pravo na žalbu te opunomoćeniku, s uputom o pravu na žalbu.

Žrtvi će se dostaviti obavijest o pravomoćnoj presudi osim ako se odrekla tog prava.

5. PRAVO NA OSTVARIVANJE NOVČANE NAKNADE I IMOVINSKOPRAVNI ZAHTEJEV

Pravo na novčanu naknadu od Republike Hrvatske

Žrtva kaznenog djela nasilja počinjenog s namjerom ima u skladu sa Zakonom o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela pravo na novčanu naknadu iz sredstava državnog proračuna ako su ispunjeni uvjeti iz navedenog Zakona.

Žrtva može ostvariti pravo na naknadu:

- troškova liječenja
- izgubljene zarade do iznosa 4.645,30 EUR
- bliski srodnik preminule žrtve ima pravo na naknadu zbog gubitka zakonskog uzdržavanja do iznosa 9.290,60 EUR i pogrebnih troškova do iznosa 663,61 EUR.

Policija, državno odvjetništvo i sudovi dužni su žrtvi dati informaciju o pravu na naknadu i dati potrebne obrasce za podnošenje zahtjeva. Na traženje žrtve dužni su dati opće upute i informacije o tome kako ispuniti zahtjev te koja je popratna dokumentacija potrebna.

Policija će žrtvi na njezin zahtjev izdati potvrdu da je kazneno djelo prijavljeno.

Zahtjev za novčanu naknadu se podnosi Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije na propisanom obrascu.

Rok za podnošenje zahtjeva je šest mjeseci od dana počinjenja kaznenog djela.

Ako iz opravdanog razloga nije podnesen zahtjev, rok za podnošenje zahtjeva je tri mjeseca od dana prestanka opravdanog razloga u razdoblju od tri godine od dana kada je počinjeno kazneno djelo.

Ako je žrtva maloljetnik ili osoba lišena poslovne sposobnosti, a njezin zakonski zastupnik nije podnio zahtjev u redovnom roku od šest mjeseci od dana počinjenja kaznenog djela rok od šest mjeseci počinje teći:

- od dana kada osoba navrši 18 godina ili
- od dana kad je po nastupanju punoljetnosti žrtve pokrenut kazneni postupak ili
- od dana kad je osobi vraćena poslovna sposobnost.

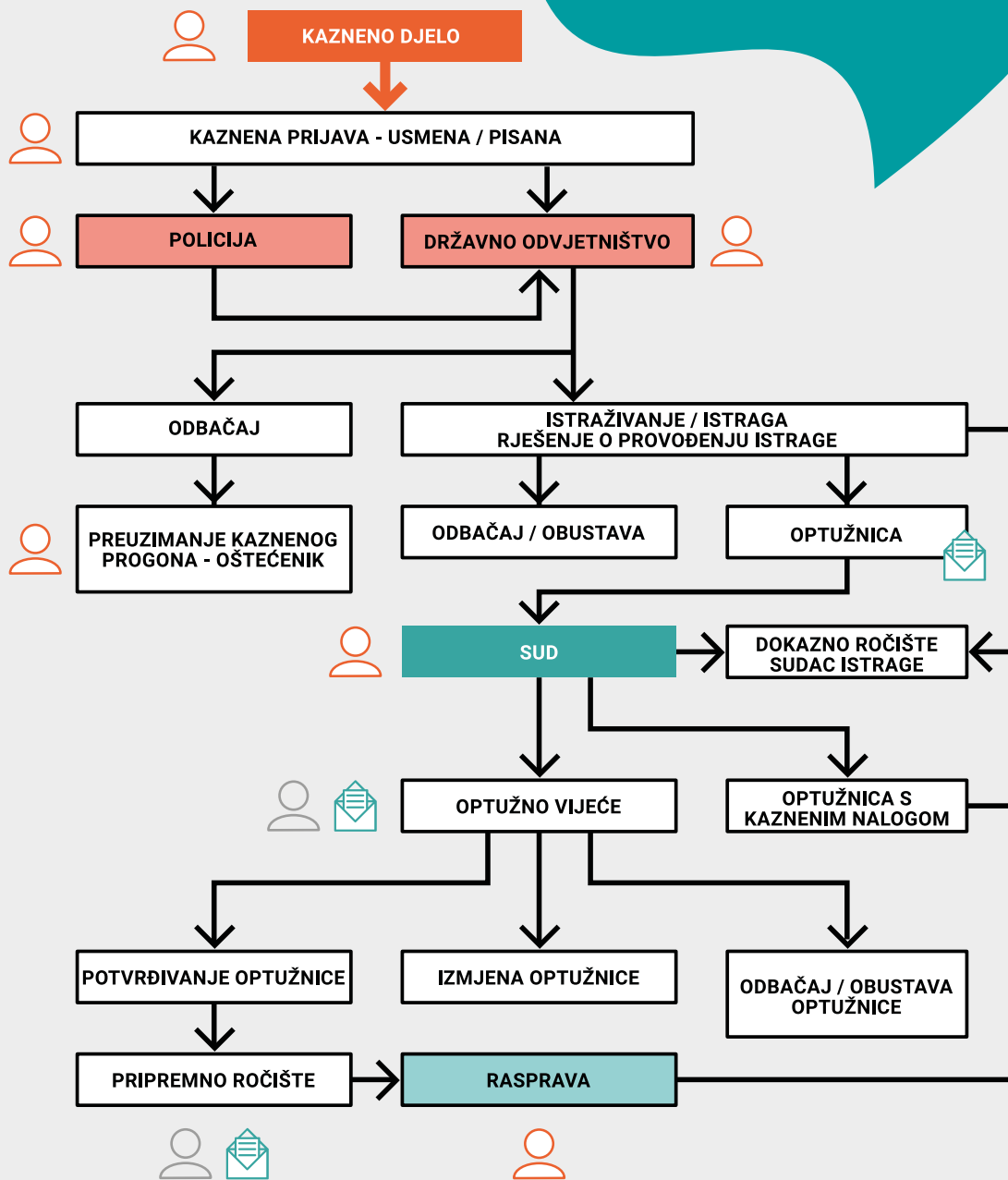
O zahtjevu odlučuje Odbor za novčane naknade žrtvama kaznenih djela.

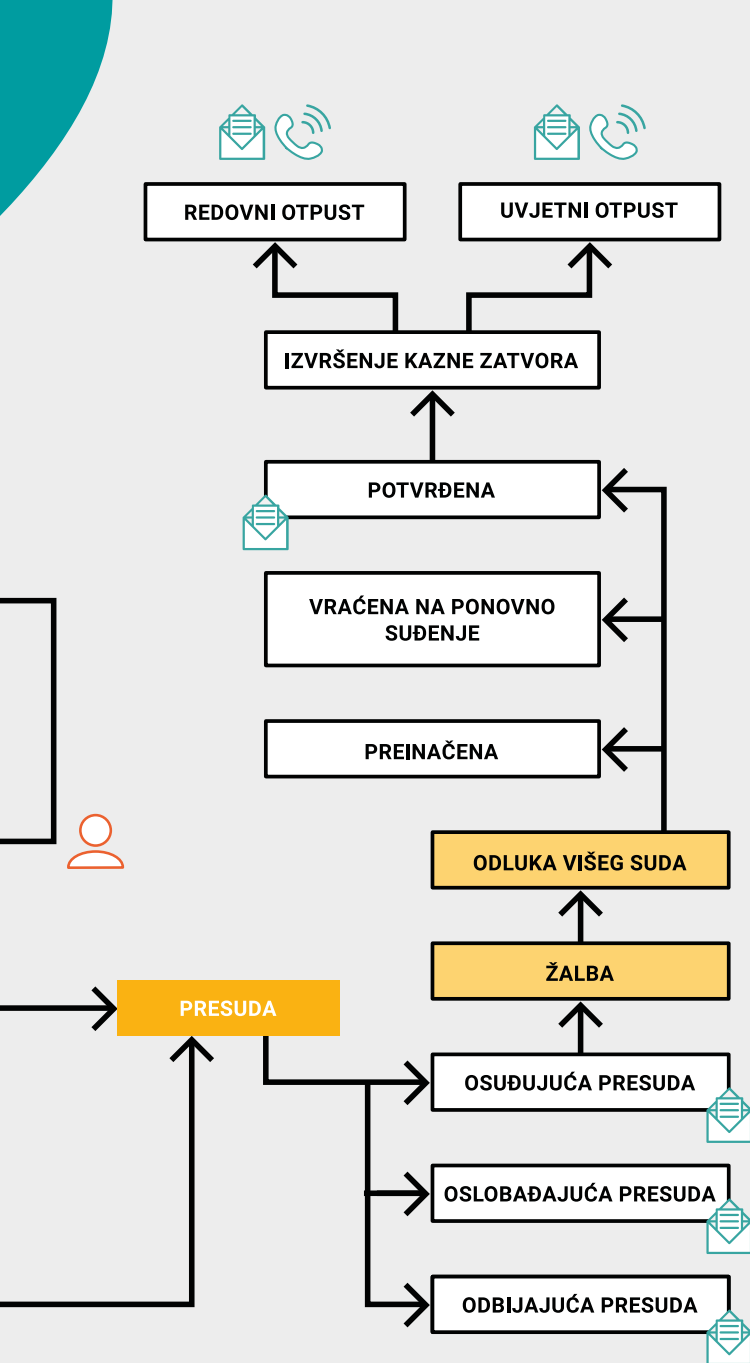
D1. KAKO IZGLEDA SUDNICA I GDJE SE TKO NALAZI?

- 1 svjedok / žrtva
- 2 sudac / sudsko vijeće
- 3 zapisničar
- 4 državno odvjetništvo
- 5 opunomoćenik žrtve / oštećenika
- 6 branitelj
- 7 okrivljenik
- 8 javnost

D2. TIJEK KAZNENOG POSTUPKA

LEGENDA

prisutnost žrtve
obavezna

pisana obavijest
o tijeku / ishodu
postupka

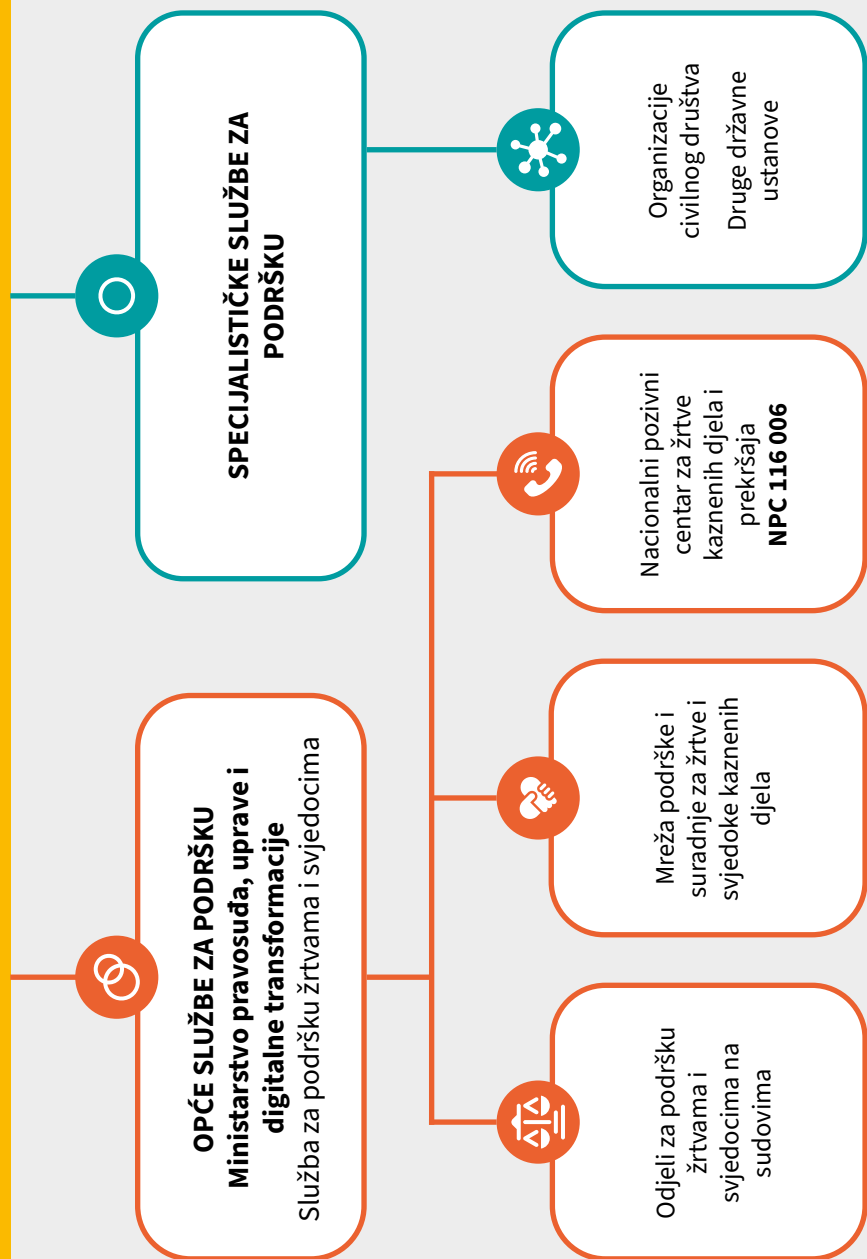
pisana obavijest
/ poziv, ali
prisutnost žrtve
nije obavezna

obavijest žrtvi
telefonski

**Vodič kroz
kazneni
postupak
shematski
prikaz**

D3. SUSTAV PORDŠKE ŽRTVAMA I SVJEDOCIMA - SHEMATSKI PRIKAZ

Pravo na naknadu štete od počinitelja

Imovinskopравни zahtjev u kaznenom postupku

Žrtva kaznenog djela, koja se izjasnila da će u postupku sudjelovati kao oštećenik, ima pravo postaviti imovinskopравни zahtjev tijekom kaznenog postupka, a najkasnije do završetka dokaznog postupka (rasprave).

Tim se zahtjevom može zatražiti naknadu štete od počinitelja, povrat stvari ili poništenje određenog pravnog posla.

Ako je žrtva zahtjev podnijela tijekom kaznenog postupka, pretpostavka za njegovo prihvaćanje je da sud okrivljenika proglasi krivim.

Naknada štete u parničnom postupku

Ako žrtva NE ostvari naknadu štete od počinitelja u kaznenom postupku, sud će ju uputiti da naknadu štete potražuje u parničnom postupku, podnošenjem tužbe.

Pravo na besplatnu pravnu pomoć

Ako je počinitelj u kaznenom postupku pravomoćno osuđen za kazneno djelo nasilja, žrtva, neovisno o imovinskom stanju, može podnijeti zahtjev za besplatnu pravnu pomoć u parničnom postupku za naknadu štete od počinitelja. Zahtjev se podnosi upravnim tijelima županija i Grada Zagreba prema mjestu boravka.

6. EUROPSKI NALOG ZA ZAŠTITU

Kada je određena mjera opreza ili posebna obveza u cilju zaštite žrtve, a žrtva napušta ili živi izvan područje Republike Hrvatske, sudac istrage županijskog suda će na zahtjev žrtve (skrbnika ili zastupnika) izdati Europski nalog za zaštitu.

Zahtjev se može osobno podnijeti i nadležnom tijelu države članice EU-a u kojoj će zaštićena osoba prebivati ili boraviti.

Na taj način mjere koje su određene počinitelju u cilju zaštite žrtve mogu vrijediti i u drugoj zemlji članici EU-a u kojoj žrtva boravi, neovisno gdje se nalazi počinitelj/osoba protiv koje je mjera izrečena.

Europski nalog za zaštitu ne primjenjuje se u zemljama koje nisu članice EU-a.

II. PREKRŠAJNI POSTUPAK

Prekršaj je protupravno ponašanje koje nije kazneno djelo (npr. remećenje javnog reda i mira, diskriminacija, nasilje u obitelji koje nije propisano kao kazneno djelo i dr.).

Napomena: odredbe Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji jedine imaju posebno istaknute žrtve za koje se primjenjuju i odredbe Zakona o kaznenom postupku. U ostalim zakonima u kojima se može pojaviti žrtva također se primjenjuju odredbe Zakona o kaznenom postupku.

Kako i kome prijaviti prekršaj?

Svako vrijeđanje, ponižavanje, napad (fizički, verbalni ili psihički), na javnim mjestima ili unutar obitelji može se prijaviti:

1. policiji
2. državnom odvjetništvu.

Ako se saznanje o nasilju prijavi područnom uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad ili obrazovnoj/zdravstvenoj ustanovi, oni su dužni o tome obavijestiti policiju ili državno odvjetništvo.

O prijavi odlučuje nadležno tijelo (policija ili državno odvjetništvo).

Policija će istražiti je li riječ o prekršaju prikupljajući potrebne obavijesti i dokaze. Ako je riječ o prekršaju, policija podnosi optužni prijedlog nadležnom sudu i može donijeti naredbu o mjeri opreza na rok od 8 dana, a izrečenu mjeru opreza (ili više njih) sud može produljiti.

Neke su od mjera opreza:

- zabrana napuštanja boravišta bez dozvole suda
- zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja
- zabrana približavanja određenoj osobi i zabrana uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom

- privremeno oduzimanje putne i druge isprave za prijelaz državne granice.

Ako policija utvrdi da nema elemenata prekršaja, o tome će obavijestiti žrtvu usmenim ili pisanim putem. Ako žrtva smatra da ima elemenata prekršaja, može se izravno obratiti prekršajnom sudu pisanim putem iznoseći opis događaja.

Žurni postupak

Ako policija uhiti počinitelja, postupak je žurni i sud počinitelja mora ispitati u roku od 24 sata od uhićenja.

U slučajevima priznanja okrivljenika, žrtve i svjedoci ne ispituju se i donosi se sudska odluka. U suprotnom, žrtve i svjedoci se ispituju.

Redovni postupak

Kada policija podnese optužni prijedlog nadležnom sudu, sud će zakazati glavnu raspravu na koju će pozvati: okrivljenika i ovlaštenog tužitelja (policiju ili državnog odvjetnika). Sud može pozvati na ispitivanje i žrtvu, oštećenika i svjedoke.

I u žurnom i u redovnom postupku nakon ispitivanja sud donosi odluku:

- može zadržati okrivljenika 15 dana do donošenja odluke
- može rješenjem produljiti mjeru opreza donesenu od strane policije ili donijeti rješenje o mjeri opreza po službenoj dužnosti ili na prijedlog žrtve, područnog ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad ili ovlaštenog tužitelja
- može donijeti presudu (odbijajuću, oslobađajuću ili osuđujuću).

Osuđujuća presuda može biti: novčana kazna, zatvorska kazna najmanje od 3 do 90 dana, izricanje zaštitne mjere, uvjetna osuda, uvjetna osuda uz posebne obveze.

U slučaju nasilja u obitelji sud je dužan pravomoćnu presudu dostaviti žrtvi. U ostalim slučajevima presudu oštećenik može dobiti na zahtjev.

Neke od propisanih zaštitnih mjera prema Prekršajnom zakonu koje se primjenjuju prema okrivljeniku, a koje može donijeti sud su:

- obvezno liječenje od ovisnosti
- zabrana upravljanja motornim vozilom
- zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja.

Osim tih mjera u slučaju nasilja u obitelji okrivljeniku se mogu izreći i sljedeće zaštitne mjere, i to samostalno ili uz kaznu:

- obvezan psihosocijalni tretman
- zabrana približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji
- udaljenje iz zajedničkog kućanstva.

Sud može oduzeti predmete i sredstva koji su upotrijebljeni za počinjenje prekršaja. U slučaju nasilja u obitelji i remećenja javnog reda i mira policija će počinitelju oduzeti oružje (i za koje postoji dozvola).

Specifičnosti prekršajnog postupka su:

- mjere opreza koje policija donosi naredbom mogu trajati do 8 dana
- mjere opreza koje određuje sud rješenjem mogu trajati do pravomoćnosti odluke suda - presude
- sud ispituje potrebu produljenja mjera opreza svaka 2 mjeseca. O kršenju mjere opreza žrtva obavještava policiju koja o tome obavještava sud. Policija izrađuje sigurnosni plan za žrtvu i o mjeri opreza obavještava žrtvu.
- ako počinitelj prekrši mjeru opreza, žrtva to obavezno mora prijaviti policiji
- ako žrtva narušava svojim postupcima mjeru opreza određenu počinitelju, može biti kažnjena (npr. žrtva sama kontaktira okrivljenika koji ima zabranu kontaktiranja sa žrtvom)
- sud izrečenu zaštitnu mjeru može na prijedlog tužitelja ili žrtve i prije isteka vremena ukinuti ili zamijeniti drugom, nakon što preispita opravdanost daljnjeg tijeka izrečene zaštitne mjere

- ako počinitelj nasilja u obitelji prekrši izrečenu zaštitnu mjeru, policija ga uhićuje i dovodi na sud radi ispitivanja.

Prava oštećenika

- izvršiti uvid u spis predmeta
- potraživati putne troškove i izgubljenu zaradu
- odrediti opunomoćenika na vlastiti trošak.

Posebnost prekršaja nasilja u obitelji

U prekršajnom postupku, zbog prekršaja nasilja u obitelji, oštećenik, oštećenik kao tužitelj, žrtva ili ovlašteni tužitelj imaju pravo prekršajnom sudu podnijeti prijedlog za izricanje zaštitnih mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji ili udaljenja iz zajedničkog kućanstva, prije pokretanja prekršajnog postupka ako postoji izravna opasnost za sigurnost žrtve ili članova njezine obitelji, odnosno člana zajedničkog kućanstva.

Sud mora bez odgode, najkasnije u roku od 24 sata od podnošenja prijedloga, a nakon saslušanja žrtve i osobe protiv koje se traži izricanje zaštite mjere, donijeti odluku na koju žalba ne odgađa izvršenje. Obveza podnositelja prijedloga je da u roku od 8 dana od dana podnošenja prijedloga za izricanje zaštitnih mjera pokrene prekršajni postupak.

III. UPUTE O DOLASKU I BORAVKU NA SUDU

Poželjno je da osobe koje su pozvane na sud dođu **barem 15 minuta prije** vremena navedenog u pozivu.

Na sud je potrebno doći **primjereno odjeven** (izbjegavati dolazak na sud u kratkim hlačama i majicama bez rukava).

Boravak žrtava i svjedoka na sudu može trajati kratko, a katkad i više sati, u pravilu završava do kraja radnog vremena suda. Ako žrtva/svjedok ima zdravstvenih problema, treba uzeti propisanu terapiju ili ponijeti potrebne lijekove i nešto za osvježenje.

Sve osobe koje dolaze na sud pregledavaju službenici osiguranja pravosudnih

tijela, kojima je potrebno predložiti osobni identifikacijski dokument (osobnu iskaznicu ili putovnicu). Zabranjeno je unositi hladno i vatreno oružje, oštre predmete, alkohol, drogu.

Žrtva na ispitivanje može doći u pratnji osobe od povjerenja koja može biti nazočna tijekom ispitivanja, ali pod uvjetom da ta osoba nije svjedok u daljnjem postupku.

Prilikom dolaska na sud žrtve i svjedoke dočekat će službenici Odjela za podršku žrtvama i svjedocima, koji će im osigurati podršku i potrebne informacije.

IV. NA KOJI SE NAČIN ŽRTVE I SVJEDOCI MOGU INFORMIRATI O SVOJIM PRAVIMA?

Tijela kaznenog i prekršajnog postupka (policija, državno odvjetništvo, sud) dužna su žrtvu upoznati s pravima i uputiti na službe za podršku.

Službe i organizacije za podršku žrtvama i svjedocima:

- **Služba za podršku žrtvama i svjedocima Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije** osigurava informacije o otpustu počinitelja s izdržavanja kazne zatvora, informacije u vezi sa svjedochenjem u međunarodnim predmetima i informacije vezane za novčanu naknadu žrtvama kaznenih djela.
- **Odjeli za podršku žrtvama i svjedocima** djeluju na četrnaest županijskih sudova te na Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu i Općinskom sudu u Splitu. Žrtve i svjedoci mogu se obratiti odjelima neovisno u kojoj je fazi postupak radi detaljnijih informacija o pravima, emocionalne podrške, dobivanja informacija o tijeku kaznenog i prekršajnog postupka i drugih praktičnih informacija. Žrtve i svjedoci odjelima se mogu obratiti telefonski, elektronskom poštom ili neposrednim dolaskom uz prethodnu najavu.
- **Nacionalni pozivni centar za žrtve kaznenih djela i prekršaja** pruža žrtvama i svjedocima informacije o pravima te ih upućuje na druge ustanove i organizacije koje pružaju stručnu pomoć putem besplatnog

telefona 116-006 (24 sata na dan svakim danom, uključujući vikende, praznike i blagdane).

- **Organizacije civilnog društva uključene u program „Mreža podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela“**, koji financira Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, pružaju žrtvama informacije o pravima, emocionalnu, psihološku i pravnu pomoć te osiguravaju pratnju na nadležne sudove i druge relevantne institucije.
- **Specijalizirane institucije i organizacije** - uz obavijest o pravima žrtve koju uručuje policija naveden je i popis kontakata služba i organizacija koje pružaju specijalizirane vrste pomoći, a čiji su podaci dostupni na mrežnoj stranici Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije: **mpudt.gov.hr/podrska-zrtvama-i-svjedocima/6156**

V. KONTAKTI – SLUŽBE I ORGANIZACIJE KOJE PRUŽAJU PODRŠKU ŽRTVAMA I SVJEDOCIMA

1. MINISTARSTVO PRAVOSUĐA, UPRAVE I DIGITALNE TRANSFORMACIJE

Služba za podršku žrtvama i svjedocima

Ulica grada Vukovara 49, Zagreb

telefon: 01/3714-756

e-adresa: zrtve.i.svjedoci@mpudt.hr

mrežna stranica: **mpudt.gov.hr/podrska-zrtvama-i-svjedocima/6156**

2. ODJELI ZA PODRŠKU ŽRTVAMA I SVJEDOCIMA

Županijski sud u Bjelovaru

Josipa Jelačića 1, 43000 Bjelovar

telefon: 043/274-143

e-adresa: podrska-svjedocima-bj@pravosudje.hr

Županijski sud u Karlovcu

Trg hrvatskih branitelja 1, 47000 Karlovac

telefon: 047/606-263

e-adresa: podrška-svjedocima-ka@pravosudje.hr

Županijski sud u Osijeku

Europska avenija 7, 31000 Osijek

telefon: 031/228-500

e-adresa: podrška-svjedocima@zsos.pravosudje.hr

Županijski sud u Puli

Silvija Strahimira Kranjčevića 8, 52100 Pula

telefon: 052/377-721

e-adresa: podrška-svjedocima-pu@pravosudje.hr

Županijski sud u Rijeci

Žrtava fašizma 7, 51000 Rijeka

telefon: 051/355-645

e-adresa: podrška-svjedocima-ri@pravosudje.hr

Županijski sud u Sisku

Trg Ljudevita Posavskog 5, 44000 Sisak

telefon: 044/524-419

e-adresa: podrška-svjedocima-sk@zssk.pravosudje.hr

Županijski sud u Slavonskom Brodu

Tome Skalice 2, 35000 Slavonski Brod

telefon: 035/405-104

e-adresa: podrška-svjedocima-sb@pravosudje.hr

Županijski sud u Splitu

Gundulićeva 29a, 21000 Split

telefon: 021/387-543

e-adresa: podrška-svjedocima-st@pravosudje.hr

Županijski sud u Šibeniku

Stjepana Radića 81, 22000 Šibenik

telefon: 022/500-134

e-adresa: podrška-svjedocima-si@pravosudje.hr

Županijski sud u Varaždinu

Međimurska 26d, 42 000 Varaždin

telefon: 042/401-812

e-adresa: podrška-svjedocima-vz@pravosudje.hr

Županijski sud u Velikoj Gorici

Ulica Hrvatske bratske zajednice 1, 10410 Velika Gorica

telefon: 01/5510-393

e-adresa: podrška-svjedocima-vg@pravosudje.hr

Županijski sud u Vukovaru

Županijska 33, 32000 Vukovar

telefon: 032/452-529

e-adresa: podrška-svjedocima-vu@pravosudje.hr

Županijski sud u Zadru

Borelli 9, 23000 Zadar

telefon: 023/203-640

e-adresa: podrška-svjedocima@pravosudje.hr

Županijski sud u Zagrebu

Trg N. Š. Zrinskog 5, 10000 Zagreb

telefon: 01/4801-062

e-adresa: podrška-svjedocima-zg@pravosudje.hr

Općinski sud u Splitu

Ulica Ivana Gundulića 27, 21000 Split

telefon: 021/755-651

e-adresa: podrška-svjedocima-osst@pravosudje.hr

Općinski kazneni sud u Zagrebu

Ilica 207, 10000 Zagreb

telefon: 01/3477-258

e-adresa: podrška-svjedocima-okszyg@pravosudje.hr

3. ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA UKLJUČENE U PROGRAM „MREŽA PODRŠKE I SURADNJE ZA ŽRTVE I SVJEDOKE KAZNENIH DJELA“, KOJI FINANCIRA MINISTARSTVO PRAVOSUĐA, UPRAVE I DIGITALNE TRANSFORMACIJE

Brodsko-posavska županija

Informativno pravni centar

Juraja Dobrile 34, Slavonski Brod

telefon: 035/448-533

e-adresa: info@ipc.com.hr

Ured Nova Gradiška

Matije Antuna Relkovića 3, Nova Gradiška

telefon: 099/2850-013

e-adresa: info@ipc.com.hr

Dubrovačko-neretvanska županija

DEŠA – Dubrovnik, regionalni centar za izgradnju zajednice i razvoj civilnog društva

Frana Supila 8, Dubrovnik

telefon: 020/311-625

e-adresa: info@desa-dubrovnik.hr

Istarska županija

Centar za građanske inicijative Poreč

Partizanska 2d, Poreč

telefon: 095/3500-733

e-adresa: podrskacgi@gmail.com

Karlovačka županija

Ženska grupa Karlovac „Korak“

Vladka Mačeka 6, Karlovac

telefon: 047/600-392

e-adresa: podrska.korak@gmail.com

Koprivničko-križevačka i Bjelovarsko-bilogorska županija

Udruga „HERA“ Križevci - za zaštitu i promicanje ljudskih prava

I. Z. Dijankovečkog 18, Križevci

telefon savjetovalište: 048/271-335

telefon SOS: 048/711-077

e-adresa: info@udruga-hera.info

Krapinsko-zagorska županija

CESI - SOS telefon i savjetovalište

Matije Gupca 53, Zabok

telefon: 049/492-688

e-adresa: zrtveisvjedoci@cesi.hr

Ličko-senjska županija

Ženska grupa Karlovac "Korak"

Dr. Ante Starčevića 20, Gospić

telefon: 091/6120-953

e-adresa: podrška.korak@gmail.com

Međimurska i Varaždinska županija

Udruga za podršku žrtvama i svjedocima

Braće Radić 28, Varaždin

telefon: 095/1160-066

e-adresa: varazdin@pzs.hr

Osječko-baranjska županija

Udruga za podršku žrtvama i svjedocima

Hrvatske Republike 43/I, Osijek

telefon: 031/779-419

e-adresa: osijek@pzs.hr

Požeško-slavonska i Bjelovarsko-bilogorska županija

Centar za podršku i razvoj civilnog društva „DELFIN“

Braće Radića 13, Pakrac

telefon: 034/411-780

e-adresa: delfin.zamir@gmail.com

Primorsko-goranska županija

SOS Rijeka centar za nenasilje i ljudska prava

Verdijeva 17, Rijeka

telefon: 051/211-888

e-adresa: pomoc@sos-rijeka.org

Sisačko-moslavačka županija

Informativno pravni centar

Frane Lovrića 11, Sisak

telefon: 099/385-4423

e-adresa: info@ipc.com.hr

Šibensko-kninska i Zadarska županija

Udruga Zvonimir

Domagojeva 12, Knin

telefon: 022/662-554

e-adresa: zvonimir@zvonimir.hr

Ured Zadar

Dalmatinskog sabora 2, Zadar

telefon: 095/3942-331

e-adresa: zadar@zvonimir.hr

Virovitičko-podravska županija

S.O.S. - savjetovanje, osnaživanje, suradnja

Trg fra Bonifacija Gerbera 16, Virovitica

telefon: 033/721-500

e-adresa: sos@sosvt.hr

Vukovarsko-srijemska županija

Udruga za podršku žrtvama i svjedocima

Ljudevita Gaja 12, Vukovar

telefon: 032/639-333

e-adresa: vukovar@pzs.hr

Koordinator programa:

Ženska soba

Pasarićeva 12, Zagreb

telefon: 01/6119-174

e-adresa: zenska.soba@zenskasoba.hr

4. NACIONALNI POZIVNI CENTAR ZA ŽRTVE KAZNENIH DJELA I PREKRŠAJA

besplatni telefon: 116-006

116 006

5. OSTALI KONTAKTI

Popis kontakata ostalih institucija i organizacija koje pružaju specijalizirane vrste pomoći dostupan je na mrežnoj stranici Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije na sljedećoj poveznici:

mpudt.gov.hr/podrska-zrtvama-i-svjedocima/6156

skenirajte QR kod
za brzi pristup
mrežnoj stranici

